

Nr 5

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt propositionen angår det promilletal, varmed skogsvårdsavgiften för år 1958 skall utgå, jämte i ämnet väckta motioner.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1958 (Bilaga nr 1 till statsverkspropositionen 1958: Inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1958/59 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1957 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit riksdagen besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1958 utgå med 1,25 promille.

Statsverkspropositionen har, såvitt angår det promilletal varmed skogsvårdsavgiften för år 1958 skall utgå, hänvisats till bevillningsutskottet.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

I. motionen II: 135 av herr *Wachtmeister*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att skogsvårdsavgiften för år 1958 fastställas till 0,75 promille»; samt

II. motionen II: 239 av herrar *Rubbestad* och *Börjesson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte, med hänsyn till de starkt stegrade taxeringsvärdena, besluta fastställa skogsvårdsavgiften till 1 promille mot f. n. 1,5 promille».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Av ovannämnda statsrådsprotokoll inhämtas bland annat följande.

Inkomsten å titeln *s k o g s v å r d s a v g i f t e r* utgjorde under budgetåret 1956/57 7,72 miljoner kronor. Skogsstyrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut bestämt, att avgiften för år 1957 skall utgå efter en promillesats av 1 1/2. Vidare har skogsstyrelsen i skrivelse till riksräkenskapsverket framfört, att en omprövning av promillesatsen borde komma till stånd med hänsyn till den 1957 vidtagna höjningen av taxeringsvärdena för skogsmark och växande skog. En sådan om-

prövning syntes skogsstyrelsen jämväl motiverad av det skälet att det berättigade i skogsvårdsavgiftens uttagande över huvud taget numera syntes kunna ifrågasättas. Styrelsen ansåg för sin del, att frågan om skogsvårdsavgiftens avskaffande borde bli föremål för övervägande i samband med 1955 års skogsvårdsutrednings arbete och att skogsvårdsavgiften i avvaktan härpå icke borde sättas högre än till 1,0 promille. Detta skulle innebära ett inkomstbelopp av cirka 10,5 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har för sin del — i avvaktan på ställningstagande till promilletalet — beräknat inkomsterna av skogsvårdsavgiften för budgetåret 1958/59 efter oförändrat promilletal till 16 miljoner kronor.

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget rörande skogsvårdsavgiften har *departementschefen* erinrat om att uttagandet av skogsvårdsavgift motiverats av det särskilda intresse skogsägarna i gemen har av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för skogarnas skötsel och vård. Det har därför ansetts befogat att av skogsägarna uttaga ett särskilt bidrag till täckande av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov. Av praktiska skäl uttages detta bidrag med anknytning till det taxerade skogsinnehavet. Enligt departementschefens mening saknas anledning att nu upptaga frågan om skogsvårdsavgiftens uttagande till omprövning.

Ytterligare har departementschefen anfört följande.

Beträffande avgiftens storlek vill jag erinra om att man, när den nuvarande skogsvårdsavgiften infördes vid 1946 års riksdag, bland annat utgick från att avgiftens belopp skulle fastställas så att den motsvarade ungefär två tredjedelar av medelsbehovet hos skogsvårdsstyrelserna. De medel som genom avgiften tillföres statsverket uppgår för innevarande budgetår till mindre än hälften av nyssnämnda kostnader. Under de senaste åren har alltså inträffat en betydande eftersläpning av inkomsterna av skogsvårdsavgiften i jämförelse med utgifterna för skogsvårdsstyrelserna. I sitt nyss nämnda betänkande nr 7 vid 1957 års riksdag anförde bevillningsutskottet, att de höjda taxeringsvärdena å skogsmark och växande skog i och för sig torde kunna motivera en sänkning av promilletalet för 1958 års skogsvårdsavgift, men att det å andra sidan kunde befinnas vara angeläget att i större eller mindre utsträckning intensifiera den skogsvårdande verksamheten.

Såsom chefen för jordbruksdepartementet senare denna dag anför, har utgifterna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet i det föreliggande riksstatsförslaget uppräknats med sammanlagt 1 873 000 kronor. Om korrektion göres för en anslagsteknisk omläggning är uppräknningen reellt nära 2 miljoner kronor. Utgifterna för skogsvårdsstyrelserna uppgår i föreliggande riksstatsförslag — efter nyssnämnda korrektion — till 19 994 000 kronor.

Enligt min mening bör de vid den nuvarande skogsvårdsavgiftens införande fastslagna principerna alltjämt gälla och skogsvårdsavgiftens promilletal så avvägas att de inflytande avgifterna täcker ca två tredjedelar av

ovan angivna kostnader. Jag hemställer därför i det följande om att skogsvårdsavgiften för år 1958 fastställas till 1,25 promille, varvid jag beräknar titeln skogsvårdsavgifter till 13 miljoner kronor.

Av innehållet i de *förevarande motionerna* må här återges följande.

I motionen II: 135 framhålles, att skogar med egen förvaltningspersonal ej tar skogsvårdsstyrelsernas tjänster i anspråk. Det är därför svårt att inse, varför de skall åläggas att subventionera skogsvården hos de mindre skogsägare, som inte har möjligheter att klara sig utan skogsvårdsstyrelsernas biträde. Utvecklingen synes gå mot skogsbruksföreningar med egen anställd personal, och i den mån skogsägareföreningarna åtager sig rent skogsvårdande uppgifter eller med andra ord avlastar skogsvårdsstyrelserna blir även de mindre skogsägarna belastade med dubbla förvaltningskostnader. I den mån subventioner anses böra utgå, bör de ej uttagas såsom ett slags punktskatt av viss ägarekategori utan bör givetvis delas lika av alla medborgare. Till dessa argument mot skogsvårdsavgiften såsom sådan kommer den avsevärda höjning av dess underlag, skogsvärdena, som skett i och med 1957 års fastighetstaxering, ofta långt över 100 procent. Den av finansministern föreslagna sänkningen av promilletelet från 1,5 till 1,25 är inte till fyllest för att undvika den höjning av fastighetsägarnas beskattning, som man förklarade inte skulle bli följd av de nya taxeringsvärdena. För att i åtminstone ett avseende undvika sådan höjning måste promilletelet sättas till högst 0,75.

Motionärerna i motionen II: 239 har, efter att ha erinrat om 1946 års riksdagsbeslut beträffande skogsvårdsavgiftens uttagande, anmärkt, att beslutet inte syntes innebära något absolut principiellt krav på att skogsvårdsavgiften för framtiden borde täcka ungefär två tredjedelar av kostnaderna för skogsvårdsstyrelseverksamheten, utan beslutet torde närmast få ses som ett konstaterande att vid en promillesats av 1,5 två tredjedelar av nyssnämnda kostnader komme att i dåvarande läge täckas av avgiften.

För att belysa förhållandet mellan skogsvårdsavgiftsmedlen och anslagen till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under olika budgetår, har i motionen intagits följande sammanställning

Budgetår	Anslag	Skogsvårdsavg.	Avg. i % av anslag
1947/48	8 225 000	5 086 000	62
1953/54	14 139 400	7 865 100	56
1957/58 (beräkn.)	19 062 500	8 000 000	42
1958, 59 »	19 868 000	13 000 000	66

Motionärerna anför vidare att efter den år 1946 genomförda omorganisationen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet styrelserna tillförts arbetsuppgifter, framför allt på undervisningens område, som torde få anses vara av natur att helt böra bekostas av statsmedel och sålunda undantas vid en jämförelse mellan anslagsmedel och skogsvårdsavgifter. För budgetåret

1958/59 kan kostnader för dylik verksamhet beräknas till omkring 1,9 milj. kronor, varav närmare 300 000 kronor faller på personal avlönad från skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag, 500 000 kronor på personal under omkostnadsanslaget och 1,1 milj. kronor på skogsvårdsgårdar. Fråndrages ovanstående 1,9 miljoner kronor från de beräknade anslagen 1958/59, återstår 17 968 000 (19 868 000 — 1 900 000). Mot detta belopp svarande inkomster av skogsvårdsavgifter skulle med tillämpande av oförändrad relation uppgå till 11 860 000 kronor eller 1,13 ‰.

Motionärerna har även framlagt en beräkning huru de totala utgifterna för skogsvårdsstyrelseverksamheten kommer att finansieras under budgetåren 1957/58 och 1958/59.

	1957/58	1958/59
Totala utgifter	33 557 900	36 423 200
Härav betalar <i>staten</i> (19 062 500— 8 000 000)	11 062 500	
» (19 868 000—13 000 000)		6 868 000
<i>skogsägarna</i> : skogsv.-avg. 8 000 000		
serviceavg. 12 826 600	20 826 600	
» skogsv.-avg. 13 000 000		
serviceavg. 14 911 300		27 911 300
<i>skogsvårdsstyr.</i> med inkomster		
av egna tillgångar m. m.	1 668 800	1 643 900
	33 557 900	36 423 200

Enligt denna beräkning uppgår statens andel av de totala kostnaderna för skogsvårdsstyrelseverksamheten budgetåret 1958/59 endast till omkring en femtedel av kostnaderna. Ovanstående förhållande talar enligt motionärer-
nas mening för att promilletalet för skogsvårdsavgiften, i enlighet med skogsstyrelsens förslag, för år 1958 fastställs till 1,0.

Utskottet

Enligt förordningen den 28 juni 1946 om skogsvårdsavgift, i dess lydelse enligt förordningen den 5 juni 1953 (nr 403), skall skogsvårdsavgift erläggas för jordbruksfastighet, vilken vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog. Avgiften utgår med högst 1,5 promille av nämnda värden. Varje år skall bestämmas med vilket promilletalet avgiften skall för det året utgå. Skogsvårdsavgift har hittills uttagits med det i förordningen angivna maximitalet.

Uttagandet av skogsvårdsavgift har motiverats av intresseprincipen. På grund av det särskilda intresse skogsägarna har av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för skogarnas skötsel och vård har det ansetts befogat att av skogsägarna uttaga ett speciellt bidrag till täckande av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov. Emellertid har detta medelsbehov inte satts i direkt rela-

tion till skogsvårdsavgiftens storlek, utan det täckes förutom av skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster — framför allt biträdesersättningar — av anslag på riksstaten; i stället tillföres skogsvårdsavgiftsmedlen helt riksstatens inkomstsida. Förhållandet mellan skogsvårdsavgiftens storlek och skogsvårdsstyrelsernas nettomedelsbehov har såtillvida beaktats, att man vid genomförandet av 1946 års reform vid avvägningen av skogsbrukets bidrag utgick från att skogsbruket skulle bära större delen av den kostnadsökning, som beräknades bliva följden av reformens genomförande. Vederbörande departementschef förordade sålunda att skogsvårdsavgiften bestämdes till så högt belopp, att omkring 4,5 miljoner kronor, vilket motsvarade närmare två tredjedelar av skogsvårdsstyrelsernas beräknade totala nettomedelsbehov för den närmaste tiden, skulle komma att täckas av inflytande avgiftsmedel. Av 1946 års jordbruksutskott, som behandlade skogsvårdsstyrelse-reformen i utlåtande nr 61, uttalades, att utskottet icke ville motsätta sig att avgiftens belopp fastställdes så att den motsvarade ungefär två tredjedelar av förutnämnda totala medelsbehov hos skogsvårdsstyrelserna, dock högst 4,5 miljoner kronor. Detta torde betyda, framhöll utskottet vidare, att avgiften för det dåvarande behövde uttagas med 1,5 promille, vilket utskottet ansåg vara det högsta promilletal som borde ifrågakomma.

Det vid 1946 års reform tillämpade relationstalet mellan intäkterna genom skogsvårdsavgiften och anslagen till skogsvårdsändamål har sedermera inte kunnat uppnås trots att avgiften uttagits med maximitalet 1,5 promille. Vid flera tillfällen har inflytande medel understigit 50 procent av nämnda anslag. Anledningen härtill är att anslagen kontinuerligt ökats, medan det underlag, varpå skogsavgiften beräknades, praktiskt taget var oförändrat fram till budgetåret 1953/54, då det genom de nya skogsvärden, som fastställdes vid 1952 års allmänna fastighetstaxering, höjdes med ca 75 procent. Därefter har underlaget legat på den då uppnådda nivån tills nu. För budgetåret 1957/58 utgör inflytande medel ca 44 procent av beloppen för anslagen.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t, på hemställan av chefen för finansdepartementet, föreslagit riksdagen besluta, att skogsvårdsavgiften skall för år 1958 utgå med 1,25 promille. Inkomsten av skogsvårdsavgiften har i anslutning härtill upptagits med 13 miljoner kronor eller med 5 miljoner kronor mer än i gällande riksstat.

Trots den sålunda förordade sänkningen av promilletalet för skogsvårdsavgiften skulle betydligt större belopp inflyta i skogsvårdsavgifter än som varit fallet under de senast förflutna budgetåren, då i skogsvårdsavgifter influtit icke fullt 8 miljoner kronor. Anledningen härtill är att de genom 1957 års fastighetstaxering fastställda nya skogsvärdena, å vilka skogsvårdsavgiften för år 1958 skall beräknas, praktiskt taget fördubblats.

I den föreliggande motionen II: 135 yrkas att skogsvårdsavgift skall för år 1958 uttagas med 0,75 promille. Ett bifall till detta yrkande skulle innebära att i skogsvårdsavgifter under budgetåret 1958/59 skulle inflyta ungefär lika mycket som nu. Till stöd för yrkandet åberopas den omständighe-

ten att taxeringsvärdena å skogsmark och växande skog fördubblats, vilket medför att skogsägarna får en ökad skattebelastning om avgiften sättes högre än 0,75 promille.

I motionen II: 239 yrkas att promilletalet sättes till 1,0. Därvid har motionärerna bl. a. hänvisat till vad skogsstyrelsen i ärendet anfört, varjämte framhållits att 1946 års riksdagsbeslut ej fick fattas så, att avgiften för all framtid skulle uttas med så stort belopp att de inflytande medlen kom att motsvara $\frac{2}{3}$ av anslagen till skogsvårdsstyrelserna.

Det av 1946 års riksdag gjorda och av senare års riksdagar godtagna uttalandet om förhållandet mellan inflytande skogsvårdsavgiftsmedel och anslag till skogsvårdsstyrelserna får anses allttjämt äga giltighet. I enlighet härmed bör skogsvårdsavgiften — om möjlighet därtill föreligger — uttagas med så högt promilletal att omkring $\frac{2}{3}$ av medelsbehovet täckes av avgifterna. Att detta måste innebära en förhöjning av avgiftens belopp för skogsägarna i allmänhet är naturligt. Med hänsyn till den eftersläpning, som tidigare ägt rum och som nu bör tas igen, blir denna höjning visserligen relativt sett tämligen stor, men uttryckt i penningar kan höjningen för flertalet enskilda skogsägare inte anses utgöra någon nämnvärd belastning, särskilt inte som skogsvårdsavgiften är avdragsgill vid inkomsttaxeringen. Förhållandet bör också ses mot bakgrunden av den ökade nytta skogsägarna i gemen har av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Med hänsyn till nuvarande ansträngda statsfinansiella läge kan ett frångående av 1946 års principbeslut befaras leda till en minskad tilldelning av medel till den skogsvårdande verksamheten, vilket ur flera synpunkter torde vara en olycklig utveckling.

Vid den i propositionen gjorda beräkningen av de medel som behöver uttagas genom skogsvårdsavgift för att det nämnda relationstalet skulle nås har utgångspunkten varit att anslagen till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet (avlöningar och omkostnader) i enlighet med riksstatsförslaget skulle utgöra 19 868 000 kronor. Häremot har i motionen II: 239 invänts, att i beloppet ingår vissa utgifter avseende skogsvårdsstyrelsernas arbetsutgifter å framför allt undervisningsens område, vilka utgifter helt borde bekostas av statsmedel. Beloppet för dessa utgifter har av motionärerna angivits till 1,9 miljoner kronor. Om detta belopp frånräknas skulle även med användande av samma relationstal som i propositionen endast 11 860 000 kronor behöva uttagas i skogsvårdsavgifter, vilket ernås med ett promilletal av 1,13.

I anslutning härtill vill utskottet framhålla, att den undervisning, som bedrivs i skogsvårdsstyrelsernas regi och som från alla håll torde betraktas som nödvändig, har ett mycket nära samband med övriga skogsvårdande åtgärder. Bland annat kan påpekas, att undervisning meddelas såväl skogsarbetare och blivande skogsarbetare som skogsägare. Liksom tidigare har i årets statsverksproposition en viss del av kostnaderna för undervisningen hänförs under skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag och omkostnadsanslag. Enligt utskottets uppfattning föreligger inte anledning att nu utmönstra dessa kostnader från de nämnda anslagen vid beräkningen av behovet av

skogsvårdsavgiftsmedel. Med lika rätt skulle kunna ifrågasättas att medräkna vissa efter år 1946 till karaktären väsentligt ändrade anslag till skogsvårdande verksamhet, exempelvis förslagsanslaget till statens skogsförbättringsanslag, som för budgetåret 1958/59 upptagits med 2 600 000 kronor. Utskottet tillstyrker därför att ca 2/3 av de föreslagna anslagen till skogsvårdsstyrelserna eller ungefär 13 miljoner kronor uttas genom skogsvårdsavgift. Detta innebär att promilletalet för skogsvårdsavgiften i enlighet med vad som föreslagits i statsverkspropositionen bör sättas till 1,25. Utskottet får sålunda med avstyrkande av yrkandena i motionerna II: 135 och II: 239 tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående skogsvårdsavgiften besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1958 utgå med 1,25 promille,

B. att följande motioner, nämligen

- 1) motionen II: 135 av herr Wachtmeister samt
- 2) motionen II: 239 av herrar Rubbestad och Börjesson, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 12 februari 1958

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Hagberg, Eriksson, Spetz, Erik Jansson, fröken Ranmark, herrar Söderquist*, Bengtson, Wårnberg och Alvar Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Kollberg, Brandt, Nilsson i Svalöv*, Allard, Gustafson i Göteborg, Kårlander, Ericsson i Kinna, Persson i Svensköp och Vigelsbo.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Hagberg, Spetz, Söderquist, Bengtson, Alvar Andersson, Kollberg, Nilsson* i Svalöv, *Gustafson* i Göteborg, *Persson* i Svensköp och *Vigelsbo*, vilka — under återopande av innehållet i motionen II: 135 av herr *Wachtmeister* samt motionen II: 239 av herrar *Rubbestad* och *Börjesson* — ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående skogsvårdsavgiften samt motionen II: 135 av herr *Wachtmeister* och motionen II: 239 av herrar *Rubbestad* och *Börjesson*, besluta, att skogsvårdsavgiften enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1958 utgå med 1,00 promille.